

K Ö N Y V I S M E R T E T É S

Bárdos Zoltán

Noé galambja – megjavul-e az emberiség a járvány után? (Merre repül a madár?)

**Noah's dove – will humanity get better after the pandemics?
(Where does the bird fly?)**

Absztrakt

„*Megjavul-e az emberiség a járvány után? – Miért, elromlott? Megromlott? Vagy romlásnak indult?*” – vetik fel dilemmáikat a „*Noé galambja*” című tanulmánykötet szerkesztői (Kondorosi Ferenc egyetemi tanár és Sereg András újságíró), akik igazán sokszínű, változatos nézőpontú szerzői gárdát toboroztak aktuális, jószérivel mindenkit izgató kérdéseik megválaszolására.

A könyv megszületését a napjainkban az egész emberiséget megtámadó koronavírus járvány hatása váltotta ki. A szerzők azzal a fontos kérdéssel kívántak foglalkozni, hogy a koronavírus ellen hogyan lehet védekezni, a veszély elhárítása lehetséges-e és a minden kontinensre kiterjedő pandémia hogyan befolyásolja a világ menetét. A kötet szerzői szakterületeiken keresik a választ és adnak erőt, mit is kell tenni a világ, az emberiség, de akár mikrokörnyezetünk érdekében, hogy bízunk a közös cselekvés erejében.

Kulcsszavak: koronavírus, Covid-19, pandémia, könyvismertetés

Abstract

„*Will humanity get better after the pandemic? – Why has it gone haywire? Was it spoiled? Or was it going to be spoiled?*” – the editors of the essay collection „*Noah's dove*” (Ferenc Kondorosi, university professor and András Sereg, journalist) raise this kind of dilemmas for the recruited multicoloured authors' team of

manifold opinions for answering these questions of highest interest for everybody practically. The birth of this book was encouraged by the effect of the coronavirus pandemic attacking the whole humanity. The authors deal with the important questions how to protect against the coronavirus, is the repression of this danger possible and how the pandemic, prevalent on all continents, influences world's life. The authors of the book are looking for answers and give support what to do for the world, the humanity or just for our micro environment, how to trust in common activities.

Keywords: coronavirus, Covid-19, pandemic, book recension

Bevezetés

Az előszót jegyző Janza Frigyes nyugalmazott rendőr tábornok megítélése szerint a könyv címének megválasztása azt az üzenetet közvetíti felénk, hogy nem kell megvárni a mindent elpusztító özönvizet. Igaz, még nem ülünk a bárkában, de nincs más választásunk, mint röptetni a galambot. A professzor optimista, úgy látja, hinnünk kell a galambban! Igaz, teszi hozzá mutatóujját felemelve, még sok-sok vélemény és írás kell ahhoz, hogy kimerítően áttekintsük a feladatainkat, világlátásunk, együttműködésünk megújítására lesz szükség ahhoz, hogy a galamb sikerrel fejezze be küldetését.

A kötet első tanulmányának szerzője, Beer Miklós nyugalmazott váci megyés püspök azonnal magasra helyezi a lécet. Lendületes, filozofikus írásában személyes élményeit, aggályait osztja meg mindannyiunkkal. Az önkéntes karantén magányában, a kényszerfogságban betekintést ad gondolataiba, szinte kézen fogva vezeti olvasóját Jézus Krisztus tanításán és a világi érveken át a konklúzióig. Beer Miklós szerint nekünk kell alkalmazkodnunk a világ rendjéhez és nem a világnak a mi elképzelésünkhöz. Később eljátszik a gondolattal, hogy a járvány után összeül az ENSZ közgyűlés, ahol határozatot hoznak, és valamennyi tagállam elfogadja, hogy véget vetnek a nagyhatalmak a háborús versenynek, megszavazzák az általános leszerelést, abbahagyják a légkört veszélyeztető technológiákat, új Marschall-tervvel megsegítik a harmadik világ népeit, felszámolják a gyermekkrabszolgaságot, a prostitúciót, megállapodnak a migráció valós megoldásáról, korlátozzák a légi forgalmat. Hát, szép is lenne – szinte halljuk a lelkipásztor sóhajtását.

Haller József egyetemi tanár a félelem vírusáról értekezik. A kriminálpszichológus szerint a hiányos információ, a soha nem látott veszélyességű ismeretlen kórokozó társadalmi tudata hozzájárult a félelem erősödéséhez, amelynek

számtalan negatív következménye van és lesz a későbbiek folyamán. Nem csoda, ha rövid időn belül megjelentek az összeesküvés elméletek. Ezek közül kettőt említ meg a szerző: a vírus véletlenül szabadult ki egy kínai biológiai fegyverlaboratóriumból, illetőleg az amerikai titkosszolgálat szórta szét Kína fölött, hogy gazdaságilag meggyengítse. Haller József szerint a felfokozott stressz következtében megnőhet a szorongásos és depressziós zavarok kockázata, ami visszahat az immunitásra, és megnöveli a fertőzés veszélyét. Ez egyfajta ún. pozitív visszacsatolós kör kialakulásához vezet, amelyben a betegség terjedése fokozza a szorongás és depresszió gyakoriságát, ez utóbbi gyengíti az immunválaszt, ez által fokozva a fertőzés terjedését, ami tovább növeli a szorongás és depresszió gyakoriságát, és így tovább.

A posztcovid világot rajzolja meg Horváth László kultúrakutató. Ha a mostani járványban az emberek fegyelmezett viselkedésének okait keressük, akkor – folytatja a szerző – mindez ott van a vírus megjelenését követő okszerű reakciókban. A Covid-19 előhívta a társadalom tudatalattijából a korábbi járványok idején a helyi társadalomban kialakult, a védekezéshez használható viselkedési sémákat. Horváth László több érdekes kérdést is felvet. Így például: megmaradnak-e a járvány idején elterjedt üdvözlési formák? Visszatérnek-e a háztartásokba a háborúk idején tapasztalt tartalékolási, felhalmozási szokások? Erősödik-e az érdeklődés a vidéki lakhatás, a kertés házak iránt? Elszaporodnak-e a kisebb létszámú szórakozási formák? Megváltozik-e a tömegrendezvények, színházi előadások hangulata és vonzereje a zsúfoltság szándékos elkerülésével?

Kelemen Gábor egyetemi tanár tanulmánya szerint a Covid-19 betegséggel való küzdelem közvetlen tétje az emberiség egy sebezhető, főként idős és meggyengült immunrendszerű rétegének megmentése a járvány formájában támadó vírus (SARS-CoV-2) okozta haláltól. Erre van esély, hiszen a modern közegészségügy legszembeszökőbb eredménye a magas arányú megbetegedéssel és halálos áldozatokkal járó világjárványok (pestis, kolera, feketehimlő, tífusz, malária, polio, AIDS stb.) globális járványügyi rendszabályokkal és védőoltásokkal történő visszaszorítása. Véleménye szerint a Covid-19-re adott kormányzati válaszok Alkmaion tanításának két fontos elemét is aktuálissá teszik. Ezek közül az egyik az a nézet, ami szerint a dolgok inkább esetlegesek és kontingens jellegűek, melyek határozatlansági összefüggését is tekintetbe kell venni, nemcsak a kiszámítható, megjósolható szabályszerűségeket. Nemcsak a Covid-19 kitörése véletlen esemény, de a lefolyás várható sémájáról, lecsengéséről, az immunitás lehetőségéről sem tudunk egyelőre semmi határozottat mondani. Alkmaion másik tézise szerint a halál pusztán visszatérés a természet ciklusába, és az embernek nem szabad elfeledkeznie arról, hogy mind a születésünk, mind pedig a halálunk a természettől, valamint egymástól is elszakíthatatlan kapcsolat.

Kondorosi Ferenc a kockázati társadalom jövőjéről szóló írásában idézi Ferenc pápa „*Laudato si*” kezdetű enciklikáját: „*ha a világgal való kapcsolatunkban többé nem beszélünk a testvériség és a szépség nyelvén, akkor az erőforrások uraként, fogyasztójaként fogunk viselkedni, és képtelenek leszünk határt szabni közvetlen érdekeinknek. Ha ellenben átérezzük, hogy szoros egységben vagyunk mindennel, ami létezik, a mértéktartás és a törődés magától megszületik.*” A jogtudós szerint a koronavírus és kísérelőjelenségei bár számos embert és társadalmi csoportot tettek jobbá (az idézőjel itt nem relativizál, hanem e jelenségcsoport meghatározhatatlanságát hivatott jelezni), az emberiség nem „javul meg” a járvány után. A szerző némi cinizmussal megjegyzi: ahhoz ez a járvány kevés volt. Így aztán – vonja le a következtetést – hiába várjuk a galambot, csőrében az olajággal.

Muhoray Árpád nyugalmazott polgári védelmi tábormok a katasztrófavédelem oldaláról közelíti meg a járványt, aki szerint a koronavírus megjelenése miatt kihirdetett veszélyhelyzetet igazi valós katasztrófaként éltük meg. Katasztrófaként élték meg azok, akik megbetegedtek, akiknek hozzátartozójuk kórházba került vagy meghalt. Katasztrófaként gondolnak legtöbben erre az eseményre azok is, akik jól felfogott érdekből megértették, fegyelmezett állampolgárként tudomásul vették a védelmet szolgáló korlátozó rendszabályokat. Muhoray felteszi a kérdést, hogy tekinthetjük-e az emberiség elleni nagy kihívásnak a katasztrófák közvetlen, vagy közvetett károsító hatását? Véleménye szerint igen, épp ezért az embereket, az élővilágot, a környezetet sújtó kihívásokra meg kell adni a hatásos választ, mely nem lehet más, mint a kormányzat által irányított katasztrófavédelmi tevékenység. A szerző külön is foglalkozik a járvány után is fenyegető katasztrófa típusokkal, a katasztrófaveszély megállapításának és a veszélyhelyzet kihirdetésének körülményeivel, a katasztrófavédelmi szervek prognóziskészítésével, amelynek célja a megelőzés, a reagálási képesség biztosítása, valamint a mentő tevékenység hatékonyságának növelése. És hogy milyen legyen a katasztrófavédelem jövőképe? Kiindulási pontot ad ehhez a nemrég megjelent Magyarország Nemzeti Biztonsági Stratégiája, mely előírja, hogy a katasztrófavédelem komplex megelőzési és katasztrófa kockázatcsökkentési rendszert alkosson, járuljon hozzá a nemzeti ellenálló képesség növekedéséhez.

Petrétei Dávid rendőr őrnagy, egyetemi tanársegéd félig-meddig krimiszerepben ír a SARS-CoV-2 vírus megjelenéséről, különösen a járvány korai, kínai szakaszáról. A ma már hősként tisztelt orvos, Li Wenliang már tavaly december 30-án a Weibo kínai közösségimédia-platformon figyelmeztette kollégáit, hogy felbukkant újra a SARS-fertőzés Wuhanban. Négy nappal később a rendőrség felkereste, és aláíratott vele egy nyilatkozatot, mi szerint meggondolatlanul rémhíreket terjesztett, amit ha folytat, büntetőjogi következményekkel kell

számolnia. Li doktor, aki maga is megfertőződött, majd február 6-án a betegség következtében elhunyt, többször posztolt a kórházi ágyról, oxigénmaszkban is. Ugyancsak a járvány áldozata lett Chen Qiushi oknyomozó újságíró, aki Wuhanban készített felvételeken mutatta be a túlterhelt, összeomló egészségügyi rendszert, ahogy a kórház folyósóin próbálnak betegeket lélegeztetni. Chen február 6-án nyom nélkül eltűnt, sorsa és holléte azóta is ismeretlen. Petrétei Dávid, aki civilben kriminalisztikát oktat a Nemzeti Közszerológiai Egyetemen, értekezésében Xerxész perzsa király történetére utal, aki végtelen haragjában megkorbácsoltatta a tengert, mert nem tudott mást megkorbácsoltatni – a mai ember gonosz összeesküvést szeretne, fűzi hozzá Petrétei, mert az örült tudóst meg lehet korbácsolni, az őserdőben mutálódó vírust nem.

Sereg Szabolcs politológus tanulmánya túlmutat a járványon, és az Európai Unió bővítésének, Európa jövőjének lehetséges irányait vizsgálja. Bár a kontinentum az elmúlt tíz-tizenöt évben is kemény, közösségformáló krízisek sújtották, a szerző szerint az Unió jövőképe lényegében nem sokat változott, legfeljebb újratervezés zajlik. Az integráció bővítése mellett ismét a közösségi integráció belső kohéziójának megszilárdítása a cél és a válságok fokozta reformkényszer, a szükséges intézményi változtatások, a belső hatalmi egyensúlyok helyrebillentése egyszerre szolgálná a további bővítés, és a meglévő tagországok közötti kapcsolat mélyítésének sikerét. A közösség jövője csak akkor lehet sikeres, ha sikerül tanulni a korábbi időszak fejleményeiből. A brit eset annyiban speciális, hogy a nyugat-európai ország birodalmi múltja okán is, nem pusztán a kontinenshez kötötte identitását, és az elmúlt negyvenhét évben idegen testként mozgott a közösségben, számos per pactionem kiváltsággal. Az elmúlt évek tanulságainak megfelelő levonásával tehát ott van az esély az Európai Unió előtt, hogy a következő évtizedekben inkább bővüljön, és ne újabb Brexitek sújtsák a közösséget. A nyugat-balkáni országok EU-ba való integrálása így nemcsak egyfajta történelmi elégtételt jelentene a nehéz múltú térségnek, hanem Európának is új esélyt adna. Elismerés illeti a Bíbor kiadó gondos munkáját, Gajdács Péter grafikus reményt kifejező hatású borítóját, Kondorosi Ferenc és Sereg András kreatív szerkesztők szöveg gondozását.

Felhasznált irodalom

Kondorosi F., Sereg A. (2020): *Noé galambja – megjavul-e az emberiség a járvány után?* Bíbor Kiadó, 11-120.